

Groeten uit Sterksel

Kleinschalige heidegebied en de Sterkselse Aa

Sterksel is een dorp met een kleine 2000 inwoners, gelegen tussen Heeze en Maarheeze. Het woorddeel 'sel' verwijst naar 'sala', dat zaal of een gebouw met één vertrek betekent, maar het kan ook verwijzen naar een herdershut. 'Sterk' zou een verbastering kunnen zijn van 'stairo', dat jonge koe betekent. Dat klinkt logisch als je bedenkt dat men in de 12e eeuw vanuit Heeze was begonnen met het ontginnen van het gebied, dat begraasd zal zijn geweest met jongvee. Bij het begin van de wandeling springt meteen het standbeeld van een os in het oog, hét visitekaartje van Sterksel. In het dorp wandel je langs een aantal bijzondere gebouwen. Eenmaal Sterksel uit kom je al snel op het terrein van Providentia, ooit begonnen als beschermde woonomgeving voor mensen met epilepsie. Iets verderop loop je door een paar kleinschalige heidegebiedjes, waaronder Lange Bleek waarna je de zuidelijke rand van de Strabechtse Heide volgt. Via de Herbertusbossen loop je richting de fraai gelegen natuurbegraafplaats Schoorsveld en kom je uit bij de sterk meanderende Sterkselse Aa. Vanuit het kronkelende paadje langs deze beek kun je instelling Kempenhaege zien, een ziekenhuis gespecialiseerd in neurologische ziekten. Het is een wandeling door een zeer afwisselend landschap met diverse cultuurhistorische aspecten.

Routebeschrijving

Routebeschrijving:

R=Rechts; L=Links; RD= Rechtdoor; rh=rechterhand; lh=linkerhand;
wkp=wandelknooppunt; gp=gele pijl; grm=geel-rode markering; pgk = paal met gele kop;
prk = paal met rode kop; pbk = paal met blauwe kop; rpk = ruiterspadknooppunt; rp =
ruiterspadwijzer (bruin op wit)

1) Met je rug richting het kerkportaal gekeerd loop je over het plantsoen richting het standbeeld van een os.

Dit is het beroemdste (en enige) standbeeld van Sterksel. Tijdens de ontginningen werd een 14-tal ossen ingezet om de ploegen voort te trekken; ze hadden een zekere status. Dit inspireerde enkele leden van de plaatselijke carnavalsvereniging ('de Ossendrijvers') tot het fabriceren van deze os. De os is tegenwoordig het visitekaartje van Sterksel.

Aan het einde van het plantsoen naar L op verharde weg.

Je ziet hier één van de vele gedichtentafels met onder meer grappige gedichten over de os, van Kees Stip. Aan je rh zie je een opvallende witte villa uit 1892 in art-nouveaustijl, Huize Sterksel genaamd. Het eerste Huize Sterksel, met daaromheen een gracht, is in 1427 gebouwd als verdedigingswerk tegen plunderende rondtrekkende troepen. De huidige villa werd in 1968 geheel gerestaureerd.

Op T-splitsing R op Dreef. Over een bruggetje en de weg RD vervolgen. De Kennedylaan L laten liggen en bij wkp 17 de weg vervolgen. Dreef gaat over in Ter Brakeweg.

Na enige tijd zie je aan je rh een kubusvormige witte kapel met een ui op het dak. Deze kapel werd ter ere van Maria gebouwd uit dankbaarheid voor het feit dat geen enkele Sterkselnaar tijdens de Tweede Wereldoorlog is omgekomen.

Ter hoogte van huisnr. 26 naar R op een smal bospad. Op T-splitsing naar L, langs bord: Landgoed Kloostervelden. Een pad schuin naar L negeren. Op T-splitsing naar L. Het pad helemaal uitlopen tot aan verharde weg met twee rood-witte palen. Hier naar R, met aan je rh een aantal huizen. 1e weg L op Berkenlaan.

Aan je lh zie je een begraafplaats, die je kunt bezoeken. Hier werden de overleden bewoners van Huize Providentia begraven. Wat verderop L op de begraafplaats is een militaire begraafplaats van het Britse Gemenebest: gesneuvelden van Operatie Market Garden, eind 1944.

De weg maakt een scherpe bocht naar R. RD op het rode voetpad.

Aan je lh staat het kunstwerk Vogelkooi, gemaakt door Frank Halmans. Je bent hier op het terrein van Providentia dat begon als een beschermde woonomgeving voor mannelijke personen met epilepsie (de vrouwelijke epileptici werden in het nabijgelegen Kempenhaege opgevangen). Providentia betekent: (Goddelijke) Voorzienigheid. Later fuseerde Providentia met Kempenhaege en werd het Providentia-complex een woongemeenschap voor oudere epileptici. Er werden op het Providentia-terrein vanaf 2015 ook woonhuizen gebouwd, zodat het terrein nu een wijk van Sterksel is met de naam Kloostervelden. De vogelkooi verbeeldt de overgang van een min of meer gesloten en afgelegen terrein naar een open instelling. Je kunt bij het kunstwerk ook vogelgeluiden horen en meer over Providentia te weten komen.

Voor de kloostertoren ga je naar L (als je hier niet naar R gaat maar naar L, kom je uit op het terras van brasserie De Broeders). Door de poort, je hebt de kerk dan aan je lh. Via de trap naar beneden en vervolgens naar R richting Kantoren met het klooster aan je rh. Ter hoogte van de ingang van het klooster naar L. Tussen rood-witte paaltjes door en daarna door een poort (Laan van Providentia). De verkeersweg oversteken en schuin naar R op een halfverharde weg. Je loopt de bebouwde kom van Sterksel uit. Het brede pad vervolgen met aan je lh een open veld.

2) Na ca. 50 m naar R op een smal bospaadje. Het paadje kronkelt door het bos. Op T-splitsing naar L. Op de volgende T-splitsing naar R langs bosrand. Je negeert drie paden naar R en vervolgt het pad langs de bosrand dat uiteindelijk naar R het bos in buigt. Langs een houten slagboom en naar L op een brede onverharde weg. Op T-splitsing naar R met een sloot aan je lh. Je passeert een houten slagboom en een bordje met daarop: Lange Bleek.

Rond 1850 bestond de wijde omgeving nog geheel uit woeste heidegrond met daarin een aantal vennen zoals Bultven, Lange Bleek, Peelven, Rouwvennen en Turfven. Niet lang na 1900 werden de meeste vennen drooggelegd en ontgonnen voor de land- en bosbouw. Alleen het Bultven, iets verderop, en enkele heidegebiedjes zoals Lange Bleek overleefden deze ingreep. Het gebied is tegenwoordig in het bezit van Stichting Brabants Landschap. In het afgelopen jaar zijn hier paarden, schapen en runderen uitgezet.

Het pad gaat naar L en kruist de sloot. Door een klaphek en dan meteen schuin naar L over een heideveld, volg pgk. RD, op tweede kruispunt ga naar R. Op een driesprong, bij een huis, naar L en op kruispunt RD, pgk. Je komt uit bij Bultven. Voor dit ven ga je naar R, eerst langs het ven en dan van het ven weg. Feitelijk ga je in een wijde boog om het ven heen. Je ziet het ven aan je lh steeds verder van je verwijderen. Op T-splitsing L en op Y-splitsing ook weer L, gp. Op driesprong L aanhouden, gp. Op omgekeerde Y-splitsing L aanhouden. Over een greppel en dan meteen het eerste pad naar R op een smal bospaadje. Aan je rh zie je een veldje. Op T-splitsing naar R. Na ca. 50 m schuin naar L op pad door heideveld (Lange Bleek).

3) Op driesprong R, pgk. Je loopt nu op een graspad door het heideveld. Uiteindelijk kom je op een T-splitsing waar je naar R gaat. Op driesprong naar L. Het paadje komt uit bij een verkeersweg (Somersenweg). Hier ga je door een nieuw klaphekje. Deze oversteken en aan de overkant, na een houten slagboom en een bord van Brabants Landschap Herbertusbossen, RD op een onverhard pad. Op driesprong, bij brandweerpaal 25, naar L, volg gp.

Je loopt nu op de oude gemeentegrens van Sterksel en Heeze. Op een kaart van 1920 zie je vlakbij 'Hoenderboom' aangegeven. Hier stond een oude grenspaal waar vroeger de grenzen van Heeze, Mierlo, Lierop, Someren en Sterksel bij elkaar kwamen. Dit zijn kaarsrechte lijnen, wat niet verwonderlijk is als je bedenkt dat dit een grote woeste vlakte was. Er werd gebruik gemaakt van kerktorens of andere hogere delen (zoals de plek van de Hoenderboom op een grafheuvel) om de grenzen goed te kunnen aangeven. Sterksel is nu onderdeel van de gemeente Heeze-Leende.

Na ca. 350 m maakt het pad een scherpe bocht naar R. Een pad naar L negeren. Het pad maakt een scherpe bocht naar L. Op een scheve kruising naar R, gp.

Je loopt nu op de rand van de Herbertusbossen. Dit landgoed behoorde ooit tot Kasteel Heeze, dat iets verderop ligt, en is nu eigendom van Stichting Brabants Landschap. Herbertus verwijst naar de eerst bekende heer van Heeze. Aan je rh ligt de Strabrechtse Heide.

Je passeert een houten bankje (Mari's Bankje), van waaruit je een weids uitzicht hebt op de Strabrechtse Heide.

Rechts voor je zie je in verte de Televisietoren van Mierlo. De toren is gebouwd om tv-uitzendingen vanuit Hilversum door te stralen naar de zendtoren in Roermond. Vanwege de kromming van de aarde was deze zogenaamde relaypost nodig. Met de komst van glasvezel is deze functie verloren gegaan. De toren is tegenwoordig eigendom van Cellnex en wordt o.a. gebruikt voor het uitzenden van FM-radio.

1e pad, bij wkp 80, naar L. Iets verderop, op kruising bij houten bankje, schuin naar L (in feite ga je 2e weg L). Op omgekeerde Y-splitsing naar R, prk. Het pad maakt een bocht naar L. Op Y-splitsing R aanhouden, prk.

4) Op omgekeerde Y-splitsing, bij brandweerpaal 25, naar L. Je passeert een houten bank. Een pad naar R negeren, gp. Op een kruising (met R een smal bospad en L een breder pad) ga je RD, pbk. Op T-splitsing naar L richting verkeersweg (Somersenweg).

Als je hier niet naar L maar naar R gaat, kom je uit bij Kasteel Heeze.

De verkeersweg oversteken en aan de overkant langs een houten slagboom en vervolgens RD op een onverhard pad. Op kruising, bij wkp 61, naar R. Aan het einde van het pad naar L op verharde weg. Meteen daarna een weg naar L negeren en RD richting poortje en natuurbegraafplaats Schoorsveld. Aan je lh ligt crematorium Heeze en iets verderop een grote parkeerplaats.

Crematorium Heeze is het eerste crematorium in Noord-Brabant.

Ca. 50 m na het poortje ga je naar R op een smal pad en langs gele paaltjes. Aan het einde van het pad naar R op verharde weg. Ca. 50 m verderop naar L op een breed onverhard pad. Dit buigt naar L, je hebt dan aan je rh het dal van de Sterkselse Aa. Het pad buigt naar R en in de bocht naar R neem je een smal pad naar L, gp. Meteen daarna een pad naar L negeren en verder lopen naar het betonnen schuurtje. Pad vervolgen met het schuurtje aan je rh. Na het schuurtje RD op een breed pad. Je ziet aan je rh de Sterkselse Aa en aan je lh een moeras.

De Sterkselse Aa is een sterk meanderende beek die bij Kasteel Heeze samen met de Grootte Aa als Kleine Dommel verder gaat. In tegenstelling tot vele andere Brabantse beken heeft de Sterkselse Aa haar oude meanderende loop voor een groot deel behouden.

Waar het pad naar L buigt ga je RD en je houdt een weiland aan je rh. Bij een omgekeerde Y-splitsing naar R en direct daarna naar L. Het pad blijven volgen en smalle paadjes naar L negeren. Het weiland blijft aan je rh en aan je lh heb je enkele vijvers.

Verderop aan je lh is hotel Kapellerput te zien. Het is in 1955 opgericht als retraitehuis door de Jezuïeten. Later werd het een conferentieoord en hotel. Het omringende landgoed is vrij toegankelijk.

Na de laatste vijver, bij een eenvoudig houten bankje, naar R (gp gaat hier naar L).

Aan je rh heb je weer de Sterkselse Aa. Het pad kronkelt en loopt op een gegeven moment direct langs de sterk meanderende Sterkselse Aa.

Je ziet nu aan je rh, aan de overzijde van de beek, de paviljoens van de instelling Kempenhaeghe. Deze startte in 1962 vanuit de zusters Franciscanessen van Oirschot en bood huisvesting en verzorging aan vrouwelijke epilepsiepatiënten, waar Providentia de mannelijke patiënten verzorgde. In 1970 fuseerden beide instellingen en werd Providentia een woon- en zorgcentrum en Kempenhaeghe een in epilepsie en andere neurologische ziekten gespecialiseerd ziekenhuis.

Op omgekeerde Y-splitsing ga je naar R en vrij snel daarna op een Y-splitsing weer R aanhouden op een smal pad langs de Sterkselse Aa (dit pad is smal en kan gedeeltelijk door omgevallen bomen geblokkeerd zijn, of door brandnetels onbegaanbaar geworden zijn. In dat geval kun je omlopen door niet naar R maar naar L te gaan en vervolgens steeds R aan te houden. Ga nu verder bij 5). Na enige tijd ga je wat verder van de beek af en heb je aan je rh een moerasgebied. Op T-splitsing naar R.

5) Op volgende T-splitsing, bij wkp 82, naar R. Iets verderop een brug over de Sterkselse

Aa nemen. Je vervolgt het pad met afrastering aan je rh en de beek aan je lh. Na enige tijd verwijderd de beek zich van het pad en kom je uit bij de verkeersweg (Sterkselseweg). Hier ga je naar L op het fietspad langs de Sterkselseweg. Na een kleine 100 m ga je over de Sterkselse Aa, die hier de oude grens vormt tussen de dorpen Heeze en Sterksel. De Sterkselseweg gaat hier over in de Heezerweg. Op kruising met de Vlaamseweg RD.

Op de plek waar de Heezerweg overgaat in de Sterkselseweg bevind je je op de dorpsgrens van Heeze en Sterksel. In Sterksel heet de weg nl. Heezerweg (de weg naar Heeze toe) en in Heeze heet diezelfde weg Sterkselseweg (de weg naar Sterksel toe).

Op het volgende kruispunt eveneens RD, richting Sterksel.

Op dit kruispunt stond het Grand Hotel Sterksel, dat door ontginningsmaatschappij NV 'De Heerlijkheid Sterksel' werd gebouwd. Later werd het een Kleinseminarie. Het is inmiddels gesloopt en er is niets meer van over.

Over een houten brug over het Sterksels Kanaal.

Het Sterksels Kanaal is een omleidingskanaal van 6 km lengte en loopt deels parallel aan de Sterkselse Aa. Het kanaal werd gegraven tussen 1916 en 1920 in het kader van de ontginningswerkzaamheden van NV 'De Heerlijkheid Sterksel' en moest dienen voor de ontwatering van het Peelven en het Turfven bij Sterksel die men wilde droogleggen. Hiervoor werden Belgische oorlogsvluchtelingen ingezet.

Je hebt een afrastering aan je lh. Je loopt de bebouwde kom van Sterksel in. Meteen na de afrastering naar L op een smal bospad. Meteen daarna een pad naar R negeren. Het pad maakt een ruime bocht naar R (RD gaat richting een woning). Vervolgens neem je het eerste pad naar R en houd je L aan tot je op een asfaltweggetje (Churchillpark) komt. Hier ga je naar R. Einde weg naar L en 1e weg R. Je bent weer terug bij de kerk, het einde van de wandeling.

Praktische informatie

Wandelafstand: 14 km

Startpunt en parkeren: H. Catharinakerk, Beukenlaan 1, 6029 PX, Sterksel (1)

Horeca

cafetaria annex café De Scheep te Sterksel, brasserie De Broeders bij Providentia

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50